

Fravær og skolevægring

Hvem kan hjælpe?

"Mine forældre siger altid, at det er i skolen jeg får venner. Hvorfor er jeg så altid alene? "

”Stor succes i de små historier”

En minimal succes hver dag er bedre end modløshed og følelsen af fiasko over tid. ”Skab trygge rammer – og udviklingen vil komme. ”

”Skolevægning er ikke et overskueligt problem. Og derfor er der heller ikke nogle enkelte løsninger. Man kan ikke lige fixe det ved at gøre sådan og sådan. Et sammensat problem kræver sammensatte løsninger, med bidrag fra hjem og skole og andre professionelle”. Citat Anne Vibeke Fleischer cand. pæd. psyk. cand.comm.

I denne pjece ønsker skolekontaktpersonerne at give læseren et indblik i funktions, samt de teoretiske og faglige overvejelser bag denne.

Ifølge undervisningsministeriet er skolevægning en stigende problematik på landsplan blandt børn og unge. <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2017/nov/171110-flere-elever-har-meget-fravaer-i-folkeskolen>

Hvis en elev bliver mere og mere fraværende i undervisningen, fysisk og/ eller mentalt er der ofte grund til bekymring for elevens trivsel og fremtid. Ofte skyldes manglende trivsel udfordringer både skole og i hjemmet, og derfor arbejder skolekontaktpersonerne i spændingsfeltet mellem skole og hjem.

Vi møder elever og familier, hvis hverdag er kørt ud af et sidespor. I nogle tilfælde har de aldrig haft en tydelig struktur og ramme som skaber udvikling for et barn. Skolekontaktpersonerne kan være med til at op starte forskellige korte forløb, som bl.a. kan klæde forældrene på til at blive bedre til at skabe fundamentet for udvikling hos deres barn. Gennem skolekontaktpersonens relation til familien og vigtigst af alt eleven kan der laves konkrete aftaler og udviklingsmål for eleven. Skolekontaktpersonerne arbejder altid med udgangspunkt i at styrke elevens selvværd og give barnet succeser. Eleven og familierne vil opleve at skolekontaktpersonerne arbejder intenst i en kortere periode og hjælper, hvis der er brug for at iværksætte støtte udover skolekontaktpersonernes arbejdsfelt.

”Fravær giver tabt læring, som er svær at indhente: To fraværsdage om måneden bliver til 20 skoledage på et år, hvilket bliver til et helt skoleår over et skoleliv – og det kan aflæses direkte i de faglige resultater” (Århus kommune)

I maj 2017 ansatte Slagelse kommune fire Skolekontaktpersoner, hvis opgave er at arbejde med tidlig forebyggelse af elevers ulovlige og/eller bekymrende fravær, samt opsporing af fraværs mønstre der kan være med til at forebygge mistrivsel.

Skolekontaktpersonerne skal være med til at øge almen indsatsen og herigennem styrke inklusion og trivsel i folkeskolerne i Slagelse Kommune og bidrage til forebyggelse af mere vidtrækkende konsekvenser af skolefravær ved:

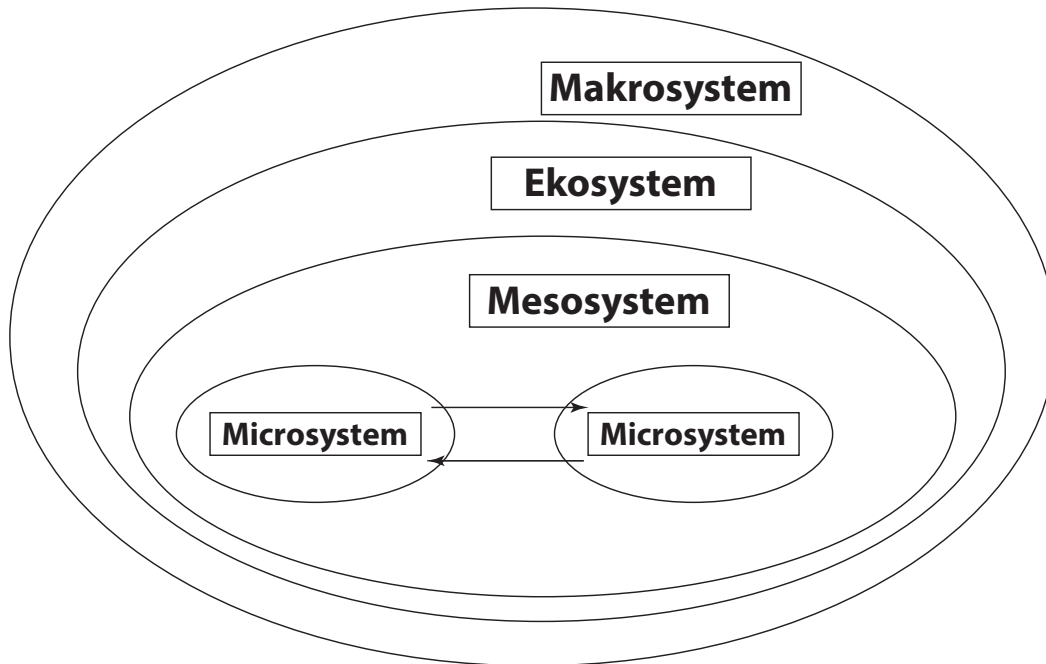
- At iværksætte en tidlig helhedsorienteret og netværksinddragende indsats for børn og unge med bekymrende skolefravær inden for en kort tidsramme.
- At der arbejdes helhedsorienteret omkring den unge på tværs af de relevante faggrupper.
- At flest mulige elever fastholdes i deres skolegang.
- At der etableres gode og holdbare brobygningsforløb tilbage til skolen og videre i ungdomsuddannelserne.
- At der handles rettidigt, fagligt og professionelt.
- At der registreres fravær således at mønstre opspores.

Skolekontaktpersonernes arbejde tager afsæt i grundlæggende pædagogiske teorier og praksis. Skolekontaktpersonerne har alle pædagogiske uddannelser og overbygninger samt efteruddannelser inden for forskellige områder.

Vores kerneopgave er at sætte fokus på den enkelte elevs trivsel, ressourcer og kompetencer.

Baggrund

Uanset udfordringernes karakter arbejdes der ud fra et holistisk syn på individet og situationen. Skolekontaktpersonernes indsats er inspireret af Urie Bronfenbrenners udviklingsøkologiske model.

Elevens adfærd og handlinger skal forstås ud fra den kontekst, som eleven befinder sig i. Elevens trivsel og udvikling, forældrenes kompetencer og netværket skal ses som et samlet hele.

Vores faglige indsats tager afsæt i Urie Bronfenbrenner økologiske udviklingsteori. En pædagogisk tilgang, hvor vi har opmærksomheden på samspillet, der understøtter et helhedssyn og den systemiske tænkning.

I den økologiske udviklingsteori beskrives miljøet som cirkler/systemer, som indbyrdes er forbundet til hinanden – de er altid i bevægelse og influerer gensidigt hinanden. Der lægges således vægt på helhed og sammenhæng. Vi arbejder dermed på mange arenaer, når vi møder eleven.

Processen

For at afdække og forstå udfordringerne i forhold til fravær og/eller mistrivsel er arbejdet med eleven eller familien inddelt i fire trin. De fire trin overlapper hinanden.

TRIN 1 1-2 uger

- Skolekontaktperson bliver kontaktet af skolen eller bliver på det månedlige fraværs møde, opmærksom på en fraværsproblematik, problematikken drøftes.
- Skolen indhenter samtykkeerklæring og videregiver til skolekontaktperson.

TRIN 2 4-8 uger

- Skolekontaktperson tager kontakt til familien.
- Udfordringer afdækkes.
- Relations opbygning.
- Kontakt til samarbejdspartnere (eksempelvis: Den Kriminalprævensive Enhed, Sagsbehandler, UU vejleder, skolerådgiver mm.).

TRIN 4 1-2 uger

- Afslutning.
- Dokumentation.
- Overdragelse.

TRIN 3 1-3 måneder

- Relations arbejde.
- Samtaler.
- Hjemmebesøg.
- Refleksion over pædagogisk tilgang.
- Tværprofessionel sparring.

Meningsskabende relationer

"Fravær marginaliserer. Når klassen holder op med at stole på den fraværende elev, lukkes eleven ude af både det faglige og det sociale fællesskab. Eleven isoleres hermed. Det sætter gang i en selvforstærkende proces, hvor fravær leder til mere fravær" (Århus kommune)

"Det allerværste er, når jeg får ondt i maven og får suselyde i ørene(....) og det ender med, at jeg ikke kommer afsted i skole." (elev fra Slagelse kommune)

Der findes mange årsager til, at en elev ikke kan opretholde en stabil skolegang. Det kan være symptom på angst, mobning, sociale årsager, faglig udfordringer, problemfyldte skilsmisser, diagnoser m.m.

Årsagerne afdækkes af Skolekontaktpersonerne i samarbejde med de relevante samarbejdspartnere (se afsnit om samarbejdspartnere)

I størstedelen af Skolekontaktpersonernes arbejde er relationen bærende og danner grobund for udvikling. Skolekontaktpersonerne er synlige i elevens hverdag og møder eleven, hvor den er, i hjemmet, fritiden eller/og skolen. Der arbejdes målrettet for og med eleven og familien mod at skabe trivsel hos eleven. Skolekontaktpersonen kan tilknyttes den enkelte elev med kort varsel. Dette sker via dialog mellem skole og den tilknyttede skolekontaktperson og familien.

"Undersøgelser viser, at elevernes egne stemmer alt for ofte overses, når der arbejdes med skolevægring (...) I sidste ende er det netop elevens egen motivation, der skal få ham/hende til en stabil og vedvarende skolegang" ("Vendepunktet fra skoleværing til stabil skolegang" Behandlingskolerne Vanløse)

Skolekontaktpersonerne tager udgangspunkt i elevens historie og oplevelser i ligeså høj grad som den historie skolen eller forældrene fortæller. Disse historier er langtfra altid sammenstemmende og den allerførste opgave kan være at binde historierne sammen. Dernæst er det at afdække, i de fleste tilfælde sammen med eleven, hvad der kan motivere til at komme i skole, eller hvad der står i vejen for opretholdelsen af en stabil skolegang.

Her nævnes nogle udvalgte citater fra elever som skolekontaktpersonerne møder i deres arbejde:

"Min mor siger, at ingenting er umuligt, men hun har hellere ikke mine lærere i så mange timer om dagen"

"Min far siger, at alle børnene i skolen er søde, men hvordan ved han det"?

"Hvis skolen er sådan et fantastisk sted, så gå selv derhen"

"Førhen ville jeg hellere blive hjemme fra skole, fordi vi hyggede og spiste pizza. Nu vil jeg hellere i skole for ellers skal jeg rydde op"

"Jeg har altid hadet skolen, men så opdagede jeg, at de havde gode pølsehorn"

Samarbejdspartnere

Ligeså kompleks som årsager til skolevægning er, ligeså mange snitflader er der mellem forskellige professionelle netværk. Nedenunder nævnes de fleste af skolekontaktpersonernes samarbejdspartnere:

Forældrene og elevens netværk

Ledelse, lærere og pædagoger på de enkelte skoler

Kommunens Kriminalprævensive Enhed

UU-vejledere

Sundhedsplejen på den pågældende skole

Skolesocialrådgiverne

PUI (pædagogisk udvikling og inklusion)

Kollegaer i Center for Børn og Unge herunder Slagelse Familie Center

Julemærkehjemmet Skælskør

De kommunale og private fritidsklubber

Kommunens idrætsforeninger

Center for kultur og fritid

Støttekontaktpersoner/mentorere

Psykiatrien

Kompetencecentre på de enkelte skoler

Lokale erhvervsdrivende (ifb. med etablering af praktikforløb)

Misbrugscenteret og Perron 3

Rosenkildegården og Basen

Kildehenvisninger og litteratur

Behandlingskolerne (Vanløse) pjece

"Jeg vil ikke i skole" –om skolevægring hos børn og unge. Anne Vibeke Fleischer og dansk psykologisk forlag A/S 1.udgave, 2.oplag 2018

"Ulovligt skolefravær i projekt Wake-up Call-en undersøgelse af de generative processer"
Aalborg universitet Kandidatuddannelse i Socialt arbejde Modul 6 – speciale
(https://projekter.aau.dk/projekter/files/24669199/fardigt_speciale.pdf)

Inspiration fra konference i Århus 2018

"The ecology of human development 1979" Urie Bronfenbrenner

Skole

Fravær er et symptom, men på hvad?

“Fravær giver tabt læring, som er svær at indhente:

To fraværsdage om måneden bliver til 20 skoledage på et år, hvilket bliver til et helt skoleår over et skoleliv – og det kan aflæses direkte i de faglige resultater”

I forbindelse med evaluering af fraværproceduren fra 2016 samt Slagelse kommunes øgede fokus på fravær er det politisk besluttet at erstatte den med en ny og mere forenklet fraværsguide. Det skal være tydeligere, hvordan skolerne skal håndtere fravær.

Fraværsguiden 2019 består af en skematisk oversigt på side 2, der med fordel kan lamineres og hænges op på skolen. På side 3 og 4 er vedlagt en skabelon til henholdsvis fraværsbrev og mødeindkaldelse, som fremover skal benyttes.

På grund af det øgede fokus på fravær er der et større tværfagligt samarbejde mellem skolekontakt-personerne og de tre teamledere fra det socialfaglige område (Modtagelsen, Børneområdet 0-11 år og Ungeområdet 12-18 år) i Center for Børn og Unge.

Fraværsregistrering

Fravær noteres dagligt ved skoledagens begyndelse. For elever i 7.-10 kl. noteres fravær tillige dagligt ved skoledagens afslutning.

Fraværet registreres dagligt i Tabulex med følgende koder:

- S** = Sygdom (sygdom, funktionsnedsættelse el. lign.)
- L** = Lovligt fravær (ekstraordinær frihed)
- U** = Ulovligt fravær

Inden for denne guides rammer fastsætter skolelederen nærmere retningslinjer for notering og registrering af fravær pga. sygdom, funktionsnedsættelse el. lign, ekstraordinær frihed, samt for elever, der kommer for sent eller forlader skolen før tid.

Sygdom: Forældre har givet besked om fravær pga. sygdom, funktionsnedsættelse el. lign. Der skal gives besked samme dag eller i særlige tilfælde i rimelig tid derefter (senest 3-7 dage afhængig af omstændighederne).

Lovligt: Forældre har bedt om ekstraordinær frihed til deres barn. Ved ansøgning om ekstraordinær frihed en enkelt dag godkender klasselæreren. Ansøgning om frihed derover vurderer ledelsen. Det registreres også som lovligt fravær, hvis en elev har længerevarende ophold på fx Julemærkehjem, Læringslokomotivet ol.

Ulovligt: Forældrene har undladt at give besked om barnets fravær. Ulovligt fravær gives også ved afslag på ekstraordinær frihed, hvor eleven ikke møder op i skolen de pågældende dage, eller hvis forældrene ikke har efterkommet skolelederens eventuelle anmodning om lægeattest.

For elever, der noteres fraværende ved skoledagens begyndelse, registreres ulovligt fravær som dagsfravær. For elever i 7.-10. kl., der er tilstede ved dagens begyndelse, men ikke ved skoledagens afslutning, registreres ulovligt fravær som halvdagsfravær.

Bekymrende fravær

- I tilfælde af en elevs ulovlige fravær retter skolens leder straks henvendelse til elevens forældre. Indtil da skal fraværet være noteret som ulovligt.
- Skolen skal en gang månedligt gennemgå fravær med skolekontaktpersonen. Derudover anbefales det, at skolesocialrådgiveren og UU-vejlederen samt andre relevante samarbejdspartnere deltager. Der er fokus på elever med mere end 10% generelt fravær pr. måned. Det aftales, hvem der skal kontaktes eller hvilken indsats, der evt. skal iværksættes.
- Forældre indkaldes til en fraværssamtale, hvor de relevante samarbejdspartnere deltager, såfremt et fravær er af bekymrende karakter.
- Når en elevs ulovlige fravær overstiger 10% inden udgangen af et kvartal, har skolelederen pligt til at informere den pågældende elevs forældre om det ulovlige fraværs omfang, samt reglerne i §153 stk. 2 og §155 c i lov om social service.

Fraværsprocedure

- Der skal skabes kontakt/dialog til hjemmet før et fraværsbrev sendes.
- Hvis der udelukkende er bekymring for fravær, og der forgæves er forsøgt dialog med hjemmet, sendes fraværsbrevet.
- Mødeindkaldelsen sendes en måned efter fraværsbrevet er afsendt, såfremt der ikke er sket en markant ændring.

Ekstraordinær frihed

Skolens ledelse foretager en konkret vurdering for hver enkel anmodning. I vurderingen tages der højde for:

- Elevens tilegnelse af kundskaber og færdigheder.
- Elevens motivation og læringsparathed.
- Elevens alsidige udvikling
- Andre elevers tilegnelse af kundskaber og færdigheder.

Længerevarende Fravær

Ved alvorlig/kronisk sygdom eller længerevarende udlandsophold sendes der **ikke** et fraværsbrev. I stedet opretholdes jævnlig kontakt med fokus på, hvordan eleven fortsat stimuleres fagligt og socialt, så eleven bedst muligt kan blive en del af klassen igen.

Underretning ved fravær

Når en elev har 15% ulovligt fravær i et kalender-kvartal, er skolen forpligtet til at sende en underretning til Center for Børn og Unge underretning@slagelse.dk

Skolen skal orientere forældrene om underretningen.

I underretningen skal det fremgå tydeligt, hvad der har været afprøvet. I forbindelse med underretningen vil forældrene blive partshørt af de sociale myndigheder.

Slagelse Kommune
Center for Børn og Unge
Skolekontaktpersoner
Torvegade 24
4200 Slagelse

www.slagelse.dk

24.10.22

Redaktion: Center for Børn og Unge, Skolekontaktpersoner
Design: Medieshoppen VASAC Slagelse, Slagelse Kommune
Tryk: Medieshoppen VASAC Slagelse, Slagelse Kommune

